1. AMAÇ VE KAPSAM

Bu talimat ; denetim tipleri ve kuruluş yapısına göre, denetimler için gerekli adam /gün sayılarının belirlenmesini amaçlar ve buna dair usul ve esaslar ile, belgelendirme, yeniden belgelendirme, gözetim, takip ve kapsam genişletme tetkiklerini kapsar. Bu talimatın hazırlanmasında IAF MD 5: 2019 esas alınmıştır.

2. TANIMLAR

2. 1. Denetim süreleri ile ilgili tanımlar

Bu talimatta denetim sürelerinin belirlenmesiyle ilgili IAF MD 5: 2019'daki terimler ve tarifler kullanılmıştır.

2.1. Denetim zamanı

Zaman planına ihtiyaç duyulan müşteri yönetim sisteminin tam ve etkin denetimlerinin gerçekleştirilmesi için gerek duyulan zaman.

2.1.2. Ürün belgelendirme denetim süresi

Yukarıdaki denetim zamanının açılış toplantısından kapanış toplantısına (dahil) kadar olan denetim faaliyetlerinin yapılması için harcanan kısmı denetim faaliyetleri normal olarak aşağıdakileri kapsar:

* Açılış toplantısını gerçekleştirmek,
* Denetim gerçekleştirilirken dokümanları gözden geçirmek,
* Denetim esnasında iletişimde bulunmak,
* Rehberlere ve gözlemcilere rol ve sorumluluklar vermek,
* Bilgi toplamak ve doğrulamak,
* Denetim bulguları oluşturmak,
* Denetim sonuçlarını hazırlamak,
* Kapanış toplantısını gerçekleştirmek.

2.1.3. Denetim günü

Tüm denetimler için, denetçilerin 1 günlük çalışma süresi 8 saattir. Bu 8 saat içinde yemek ve dinlenme, aralar, seyahat süreleri vb. çıkarıldığında en az 6,5 saat efektif denetim yapılmalıdır.

2.1.4. Efektif çalışan sayısı

Efektif çalışan sayısı vardiyalarda çalışanlar dahil belgelendirme kapsamında yer alan tüm personelden (daimi, geçici, yarı zamanlı) oluşmaktadır. Sertifika kapsamına dahil edildiği takdirde, kuruluşun YS performansında etki yaratabilecek sürekli olmayan (Örneğin; kurumun kontrolü veya etkisi altında olan iş veya işle ilgili faaliyetleri gerçekleştiren yüklenicileri / taşeronları) ve yarı zamanlı çalışanlarda efektif çalışan olarak alınmalıdır.

2 2. Ücretlendirme ile ilgili tanımlar

2. 2. 1. Başvuru ücreti: Başvuru ve eki belgelerin alınması, kontrolü, dosya açılması için alına ücret. İlk başvuruda ve belge yenilemede alınır, iade edilmez.

2. 2. 2. Yıllık belge kullanım ücreti: Sonunda belgelendirme komitesi kararına göre firmaya belge hazırlanması geçerliliğinin devamı veya yeniden belge basımı sonunda ödenilmesi gereken ücret. Belgenin askıya alınması halinde askı süresince bu ücret tahakkuk etmez.

2. 2. 3. Denetim ücreti: Belirlenen denetim süresinin adam / gün ücretiyle çarpılarak hesaplanan bedel.

2. 2. 4. Belgelendirme denetim ücreti: Başvuru, yıllık belge kullanım ve denetim ücretlerinden oluşan toplam bedel.

3. SORUMLULAR

Denetim zamanının bu talimata uygun olarak hesaplanmasından ürün belgelendirme müdürü sorumludur.

4. UYGULAMA

4.1 Denetim Zamanının Hesaplanmasında Aşağıdaki Kriterler Esas Alınır;

* D Modül Denetim için harcanarak zamanların belirlenmesi için başlangıç noktası efektif çalışan sayısıdır. Çizelge 1 de belirtilen süreler ilk belgelendirme denetimi için denetim zamanını gösterir.
* B modülü denetimi ofiste; D modülü denetim ofis + sahada ve F modülü denetimi de ofis + laboratuvarda gerçekleştirilir. Denetim zamanına planlama, raporlama, doküman inceleme, müşteri ile iletişim ve diğer masa başı faaliyetler dahildir.
* B Modül incelemesi için test ve deneyler müşteri laboratuvarında yapılacak ise inceleme/denetim sahada firma adresinde yapılabilir.
* D modülü saha denetimi denetim zamanının % 80' inden az olmaz. Yolda geçen süreler ve yemek araları saha denetim süresine dahil değildir.
* Planlama, raporlama, doküman inceleme, müşteri ile iletişim gibi faaliyetleri içeren masa başı denetim süresi denetim raporu ve denetçi atama formunda belirtilir.
* Denetçi x gün sayısı günlük denetim süresini (saatini) uzatarak azaltamaz. Her bir denetçi için günde en az 8 / en fazla 10 saat denetim yapacak şekilde plan hazırlanır.
* Hesaplamalardan sonra ondalık sayılar en yakın buçuklu veya tam sayıya yuvarlanır. (Ör: 5,3 gün 5,5; 5.2 gün 5 gün olarak değerlendirilmelidir.
* Efektif çalışan sayısı hesaplanırken belgelendirme kapsamında görev alan part-time çalışanlar, vardiyalı çalışanlar, idari işlerde çalışan personel, tekrar işlerde çalışan personel, çok sayıdaki vasıfsız personel gibi çalışan grupları dikkate alınır.
* Part-time çalışanları hesaplanırken çalışma saatleri de göz önüne alınır. Örneğin gün 4 saat çalışan 30 part-time personel, 15 tam zamanlı çalışan personele eşittir.
* Tekrarlayan işlerde çalışan büyük sayıdaki personel (Ör, temizlik, güvenlik, taşıma işçileri, satış personeli, call center çalışanlar vb.) gruplandırılarak efektif çalışan sayısında indirim yapılabilir. Efektif çalışan sayısı tekrarlayan işlerde çalışanların %5 - %10 arası çalışan sayısı alınarak hesaplanır. Tekrarlayan işler için alınacak % seçilirken işin kompleksliği göz önünde bulundurulur.
* D modülü 1. aşama denetimde denetimin danışmanlık kapsamına girmemesi için 1. aşama denetim süresi sınırlandırılmıştır. 1. aşama denetimleri; toplam denetim süresinin %30' unu aşmayacak şekilde planlanır.
* Şube ekleme ya da adres değişimi denetimlerinde standardın bütün maddelerine bakılmayacağı için; gözetim denetimi gün sayısı olarak hesaplanıp, %50 oranına kadar indirim yapılabilir.

4. 2. TS EN ISO / IEC 17065 Kapsamında Denetim Zamanı Belirleme ;

4. 2. 1. Denetim için harcanacak olan zaman,

* Kuruluşların büyüklüğüne,
* Denetim tipi ve kapsamına,
* Yerleşim özelliklerine,
* Organizasyon yapısının karmaşıklığına,
* Denetimindeki bulguların KYS ürün kalitesi açısından problem teşkil edip etmeme durumuna bağlıdır.

Denetim için harcanılacak zaman IAF MD 5:2015 Çizelge:1 tablosu esas alınarak yapılır.

Çizelge:1 ISO 9001:2015 İlk Belgelendirme Denetimlerinde Denetim Zamanı Belirleme Talimatı

Efektif Çalışan Sayısı	Denetim Zamanı 1. Aşama + 2. Aşama (gün)	Efektif Çalışan Sayısı	Denetim Zamanı 1. Aşama + 2. Aşama (gün)
1 - 5	1,5	626 – 875	12
6 – 10	2	876 - 1175	13
11 – 15	2,5	1176 – 1550	14
16 – 25	3	1551 – 2025	15
26 – 45	4	2026 – 2675	16
46 – 65	5	2676 – 3450	17
66 – 85	6	3451 – 4350	18
86 – 125	7	4351 – 5450	19
126 – 175	8	5451 – 6800	20
176 – 275	9	6801 – 8500	21
276 – 425	10	8501 – 10700	22
426 – 625	11	> 10700	23,….

4.2.2. Denetim zamanına ilave veya daha az denetim zamanı gerektirebilecek olan faktörler aşağıda özetlenmiştir.

Sayı	Arttırma kriterleri	Arttırma oranı
1	Yapılan işin birden fazla bina veya lokasyonda gerçekleşmesi, karmaşık lojistik ihtiyaçları durumu. Ör: Farklı bir tasarım merkezinin denetlenmesi durumu	%10
2	Çalışanların birden fazla dil konuşuyor olması (tercümanlar) gereken durumlar veya birden fazla denetçinin birbirinden bağımsız olarak çalışmasını engelleyen durumlar	%10
3	Çalışan sayısına göre çok büyük saha (Ör: Orman)	%20
4	Modül B için; ürün özelliklerinin fazla ve karışık olması Ürün çeşidinin fazla ve alt modüllerinin olması	%10
	Modül D için; KYS denetimindeki bulguların ürün kalitesi açısından problem teşkil etmesi + Teknik dosya incelenmesi +muayene deneyleri ve + Üretimin gözetim ve kontrolü	%30
	Modül F için; Numune adedinin fazlalığı ve raporlama **	%10
5	Sistemin çok karmaşık süreçler içermesi veya benzersiz faaliyetlerin sayısının çokluğu	%10
6	Kuruluşun kapsamını doğrulamak için çok sayıda proje/şantiye/geçici saha ziyaretinde bulunma gerekliliği	%20
7	Dış kaynaklı fonksiyon veya proseslerin varlığı	%10
8	Yüksek riskli faaliyetler (Bakınız risk çizelgesi)	%10

**** Çizelge 1' de gösterilmiştir. (Ekli)**

Sayı	Azaltma kriterleri	Azaltma oranı
1	İşyerinin çalışan sayısına göre çok küçük olması (Ör: sadece ofis yerleşkesi)	**%20**
2	Yönetim sisteminin olgunluğu	**%20**
3	Kuruluşla ilgili ön bilgi olması hali (başka bir standarda göre önceden belgelendirilmiş olması vb.)	**%30**
4	Müşterinin denetim bilgisi (hali hazırda başka bir üçüncü taraf programı çerçevesinde belgelendirilmiş olması)	**%30**
5	İleri seviye otomasyon	**%20**
6	Ofis dışında çalışan personelin bulunması (satış ekibi, şoförler, hizmet personeli vb.) ve bu kişilerin faaliyetlerinin yönetim sistemiyle uyumluluğunu kayıtlar üzerinden denetleme imkanı	**%20**
7	Düşük riskli prosesler (Bakınız risk çizelgesi) Düşük risklere örnekler • Benzer veya tekrarlana süreçler (sadece hizmet) • Tüm vardiyalarda düşük karmaşıklarda birbirinin aynı faaliyetlerin gerçekleşmesi • Personeli büyük bir kısmının aynı faaliyetleri gerçekleştirmesi	**%30**

***** Çizelgede belirtilen süreler ilk belgelendirme için toplam sürelerdir.

* Denetim zamanını azaltan faktörler bir araya gelse de denetim zamanı bu faaliyetlerin etkisi ile toplam olarak %30 dan fazla azaltılmaz.

* Gözetim denetim süresi; belgelendirme denetimi için ayrılan sürenin 1/3 üdür. Belge yenileme denetimi için ise belgelendirme denetimi için ayrılan sürenin 2/3 ü ayrılır.

* Denetlenen firmada geçmiş senelere göre değişiklikler varsa bu değişikliklerin mahiyeti göz önünde bulundurularak denetim süresi arttırılabilir. Bu durum belgelendirme müdürü tarafından değerlendirilir.

4.3 Denetim zamanın arttırılması veya azaltılmasında kriter olan KYS risk kategorileri

Risk	Açıklama	Örnek Sektörler
Yüksek	Ürün veya hizmetin sunulmasındaki başarısızlık ekonomik felakete neden olduğu yada yaşamsal risk yarattığı sektörler	**Gıda** **İlaç** **Havacılık** **Gemi inşaası** **Taşıyıcı ileşenleri veya yapıları** **Kompleks inşaat faaliyetleri** **Elektrik ve Gaz ekipmanları** **Tıbbi ve Sağlık Hizmetleri** **Balıkçılık** **Nükleer yakıt** **Kimyasallar, Kimyasal Ürünler**
Orta	Ürün veya hizmetin sunulmasındaki başarısızlığın yaralanmaya veya hastalığa neden olabileceği sektörler	**Taşıyıcı olmayan bileşenler ve yapılar** **Basit inşaat faaliyetleri** **Temel metaller ve fabrikasyon ürünler** **Metalik olmayan ürünler** **Mobilya** **Optik ekipmanlar** **Eğlence ve kişisel hizmetler**
Düşük	Ürün veya hizmetin sunulmasındaki başarısızlığın yaralanmaya veya hastalığa neden olması çok düşük olasılıklı sektörler	**Tekstil ve giyim** **Kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri** **Yayıncılık** **Ofis hizmetleri** **Eğitim** **Perakende** **Oteller ve lokantalar**

4.4. ÜCRET VE ÖDEME

4.4. 1. Teklife dahil olmayan hizmetler ile üründe tespit edilen uygunsuzluklardan kaynaklanan ve aşağıda açıklanan durumlar için gerçekleştirilecek olan gözetim denetimler ek ücrete tabidir. Bu ücretler denetim yapılacak duruma göre Genel müdür tarafından belirlenir.

a- İlk belgelendirme şartlarının yerine getirilmemesi sebebiyle, denetim programının kısmen veya bütünüyle tekrarlanması.
b- Belgenin askıya alınması, geri çekilmesi ve / veya yeniden kullanımı için gereken ek faaliyetler.
c- Üründeki değişikliklerden kaynaklanan yeniden denetim.
d- Önceden kararlaştırılmakla birlikte, kısa bir süre öncesi bildirilerek iptal edilen ziyaretlere dair masraflar.

4.4.2. Uygunluk değerlendirmesinin birden fazla standarda dayanması ve/ veya ürün sayısının birden fazla olması halinde, belgelendirme, gözetim ve yeniden belgelendirme ücretleri Genel müdür tarafından ilave standart ve/ veya ürün sayısına göre belirlenir.

4.4.3. Sastek; kararlarından dolayı bir hatanın oluşması halinde, bu hatanın giderilmesi için yapılacak tekrar faaliyetler için bir ücret talep etmez.

4.4.4. Ürüne dair muayene ve deney ücretleri ile standartların temini müşteriye aittir.

4.4.5. Denetim ekibi ve var ise yurt dışından gelen görevlilere dair iaşe ve ibate bedelleri ücretlere dahil değildir. Bu ücretler müşteri tarafından karşılanır.

4.4.6. Belirlenen ücretler teklif tarihinden itibaren bir ay için geçerlidir. Sözleşme imzalanmış olsa bile; denetim, imza tarihini takiben bir ay içerisinde planlanamaz ise, teklif ücreti Sastek tarafından güncellenir.

4.4.7. Bu talimatta yapılacak değişiklik, değişiklikten önce kazanılmış haklar saklı kalmak kaydıyla, uygulamadaki değişiklik tarihi esas alınarak Sastek' in web sayfasında yayımlanır ve belgeli müşterilere aynı web sayfasından duyurulur.

4.4.8. İlk belgelendirme ve denetim ücretlerinin en az %70' i teklif imzalanıp sözleşmeye döndükten sonra , kalan %30 ödeme ise belge tesliminden önce, gözetim denetimi ücreti ise denetim tarihinden 15 (on beş) gün önce ödenir.

4.4.9. Yapılan sözleşme ile üstlenilen ödemelerin zamanında ve eksiksiz olarak ödenmemesi halinde, Sastek; ihbara ve işleme gerek kalmaksızın sözleşmeyi tek taraflı olarak feshedebilir. Sastek sözleşmenin feshi nedeniyle, doğan yoksun kalınan kar ve uğradığı her türlü maddi ve manevi zararın tazminini isteyebilir.

4.4.10. Sastek tarafından yürütülen uygunluk değerlendirmesi hizmetinden yararlanan ve bunun için sözleşme imzalamış olan müşteriler, bu talimat hükümlerine uymayı kabul etmiş sayılır. Anlaşmazlık halinde T. C. ANKARA mahkemeleri yetkilidir.

4.4.11. Tüm denetim ve belgelendirme ücretleri her yılın Ocak ayında güncellenir.

5.İLGİLİ DÖKÜMANLAR

- D Modül denetim planı (ÜFR.008)
-B Modül inceleme/denetim planı (ÜFR.007)
- F Modül inceleme/denetim planı (ÜFR.009)
-Ürün Belgelendirme Fiyat Listesi (ÜDD.30)
EK : ÜTL.06-B

6. KAYITLAR

Bu talimatın uygulanması ile ilgili kayıtlar 5 (beş) yıl süre ile saklanır.

7. REVİZYON

Revizyon No	Revizyon Tarihi	Açıklama
00	10.05.2018	İlk Yayın
01	26.11.2019	Tetkik sürelerinin belirlenmesi IAF MD 5:2019' a uygun hale getirilmiştir.
02	24.02.2020	Modül F için numune sayısına göre, ürün bazında denetim süresi artırım çizelgesi eklendi.
03	27.02.2023	Talimat gözden geçirilmiş ve güncellenmiştir. Doküman numarası değişmiştir.